

Мих. Лавренко

ПЕЗУША

НОВИЙ

1970

ЙОРК

diasporiana.org.ua

*Збірка видана заходами і засобами авторових друзів
і любляців поезії.*

Printed by G. A. Press, M. Sindikeli
St. Marks Place, New York, N. Y. 10009

МИХ. ЛАВРЕНКО

MICHAEL LAWRENKO

THE FIRST HEAP

POETRY

(In Ukrainian)

1

**THE "RIDNYJ KRAJ" PUBLISHING
NEW YORK — 1970**

МИХАЙЛО ЛАВРЕНКО

ПЕРША КОНА

ПОЕЗІЇ

ЗБІРКА ПЕРША

НОВИЙ ЙОРК — 1970

З ЛИСТА РЕДАКТОРА БОГДАНА КАТАМАЯ

... „Та вертаючися до Вас, мушу сказати Вам щиро, що вірші Ваші прекрасні і мистецькі, і сильні духом. Бачу, що друкує їх немало і „Український Робітник” у Канаді. Я все радо прийму, що ласкаво зволите прислати”.

25 Жовтня 1945 р.

Богдан Катамай.
(Філадельфія)

Cover and Illustrations
by
Michael Lawrenko

Авторське право застережене
All rights reserved

Обкладинка й оздоба
книги належить
Авторові

ПЕРША КОПА

Рідний Матері.

Ти привчила мене, моя ненько,
Уставати ще змалку — раненько;
Йти на поле, в золочену ниву,
Щоби порати рідне нам жниво.

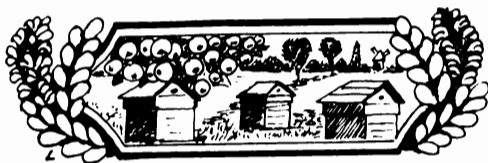
Тикву в руки і серп на рамено,
Торбу з хлібом — неначе знамено;
В постолах, а на одязі — лати, —
Поспішав рідну нивоньку жати.

Завше сонце стрічав я у полі,
Благав Бога послати нам долі...
Щюркував я тугенько снопа
І це — наслідок —

ПЕРША КОПА...

Київ, 1938 р.

ДІМ БОЖИЙ ХРЕСТАМИ СІЯЄ,
І ДЗВОНАМИ КЛИЧЕ НАРІД.
У ДРУГИЙ ЖЕ ДІМ ЗАГЛЯДАЄ —
З ОНУКОЮ ПАСТЧНИК ДІД.

БДЖІЛКИ З ХРИСТОВОЇ ВОЛІ
З КВІТОК ЗБИРАЮТЬ НЕКТАР.
ЩОВ НАЗБИРАВШИ НА ПОЛІ —
ДАТИ ВСЕВИШНЬОМУ В ДАР.

Київ, 1928 р.

ПОРЯТУНОК

Так. Зеленим клубком покотила весна,
Золотавим — вслід літо майнуло.
Продзвеніла коса і співуча й красча —
Косовиця й жнива вже минули.

Стугонять на току міцні мнязи бича:
— Гуп-гуп-гуп! . . — ціп вистукує лунко.
Пахне в клуні вівсом, житом,
просом, сінцем.
І гримить серце з радости: — Струнко! . .

Гей, сусіди мої, — реготали колись,
Що по новому я пахарюю:
Що — на жито орю, ще раненько з-весни,
Що — посіяв овес та й коткую.

Що: орю на овес, як здіймаю жита,
Перш ніж сіяти — зерно сортую;
Що під зерно добірне, з возкої землі —
Мняку, теплу постільку готую.

Що толоку ніколи я, бач, не лишав:
Сіяв хліб, буряки, конюшину.
І багатий врожай я збирав хліба й трав,
Бо я маю добрячу „дружину”.

Ви не кпите із союзу (із єю) мого!
Її звуть бо — наука, спробунок . . .
Ось зверніться сусіди і ви до цього,
То й ви знайдете в цім порятунк . . .

Київ, 8.8.1924.

Друк. в „Нов. Шл.” 99-1947

Тихо дзвенів колос пісню;
Вечір спустився на лан.
Зорі у небі — намистом —
Долом ряднився туман.

З поля до двору верталися,
З снопом зажинку в руках;
Серце у грудях тіпалося —
Посмішка грала в очах.

Линули, лунили долами
Радісні співи женців;
Вечір вгорнувшись полами —
Спати лягав і німів.

Думоньки... думоньки чорнії,
Чом ви такі несмашні?
Навіть піснями обгорнені —
Маритесь привидам в сні.

Гей, гетьте ж, ви думи осінні,
Годі лякати мене сном!...
Вмерти вам тра в голосінні —
Гострим вас зріжу серпом.

Київ, 20.8.1924.

СНИЛИ ПОЛЯ

Снили барвистими снами поля
В ніченьку тиху, прозору.
Сонно дзвеніла бджолою земля —
Їй посміхалися зорі.

Луками, долами линув туман,
Лагідно вкутував ниви.
Гнучи в задумі бадьорий свій стан —
Верби дрімали ліниво.

Літо втонуло десь в морі. Гряде
Осінь з вітрами й дощами;
Падає листе пожовкле й гуде
Вітер з квилінням шляхами.

Сумно курличуть ключі журавлів,
Ластівки зграйно літають;
Вілу хатину й вишневий садок —
Знову на зиму лишають.

Ледве ж засяє красуня весна,
Тихо зашепчуть струмочки,
Знову на північ з радим „курлю”
Весело рушать рядочки.

Стріне хатина й вишневий садок
Радісно гостю пташину.
Знову гніздечко над моїм вікном
Ластівка зліпить із глини.

Київ, 1.9.1924.

СТЕПОВИЙ ЗАСПІВ

І цього дня, як щораз по місту,
Я блукаю під вечір сумний.
А по вулицях світло — намистом,
Мов прикраса на одяг весни.

Ну й набридло ж по місту блукати,
Остогид цей і сморід і гам! . . .
Чи не краще би з їм поквитати?
Краще — степу життя своє дам.

Гей, розлогий, мій степе, широкий —
Все натхненне тобі понесу.
І у простір втону синьоокий —
Взявши гостру на плечі косу.

Як ступлю я у росяні трави
І розмашисту ручку пройду;
Знаю я, не придбаю цим слави,
Але певен — одтручу біду.

Кину оком — незміряне поле:
Скрізь бур'ян, а в нім степ заховавсь . . .
Ох, і скільки ж тут треба роботи,
Щоб обкрадений край запишавсь.

Треба кликати всіх в допомогу,
Перелоги, щоб швидче зорать . . .
Ми освяtimo кров'ю дорогу,
Щоб нова не зблудилася рать.

Київ, 8.9.1925.

ЧОРНОЗЕМЕ СПОЧИНЬ

Шаріють гостроості стерні
Тчучи на сонці жовтий килим.
А вітер гострий, чомусь млосно,
То стогне, гнівів, то квилить.

Заойкали в останнє коси:
На зміну виступив їм плуг,
А десь у гаї — впали роси
І посріблили сивий луг.

Замовкли коси в срібних росах —
Чорнозем ріжуть лемеші.
Так непомітно скралась осінь,
Щоб утопити все в тиші.

Немов старим — спочинок косам;
Останню скибу зрізав плуг:
Дощі студенні, а не роси —
Оплакують пожовклий луг.

Вже спочивають плуг і коси
І мій крицегоривий кінь.
Іде зима простоволоса —
То й ти, чорноземе, спочинь.

Збери у надрах сили й волю,
Весною з врунами, щоб встать,
Щоб весну нашу серед бою —
З любов'ю й ласкою вітать.

Шаріють гостроості стерні,
Тчучи на сонці жовтий килим...
Прийде пора... Гей, ми всі певні,
Що у бою ми стяг не схилим.

Київ, 18.9.1925. Друк. „Зоря” ч. 21. 1926
м. Січеслав.

ЗИМА

Кругодзвоном листє пада,
Пісню радію співа.
Гей осіння сталась зрада —
Полонила нас зима!

Білий дим лежить над містом,
По хатах — горять вогні.
І жбурляє буря листєм —
В синьморозі гаснуть дні.

Сипле срібнобілим пухом
З неба злючий дід Мороз.
І ляка дітей кожухом —
Шле нам тисячі погроз.

Та не боязко дідуся —
Маєм теплий ми кожух:
Міць, що — камінь, воля — горда,
Не поборний дух!

Київ, 31.10.1925.

Загадка: Зубів не маю — хліб жую,
Голоду не знаю.
В порох зерно розчавлю —
Так і викидаю... Київ, 4.11.1925.

СПОЧИНЬ МІЙ СТЕПЕ

Крицевії дроти у безвість: гудь!... і — гудь!..
А хижий вітер снігом: меть!... і — меть!..
Забудь, мій степе, літечко, забудь,
І заховайся в сніговий намет.

Давно-давно тут тирса шелестіла,
Сайгак ховався у запашну траву;
В повітрі млосному,
на сонці чайка грілась
І променем чесало сонце мураву.

В пшеницях нив гойдаються буруни,
Запашних трав — давно розтали сні:
І хвиллем радості огортають лани,
І ладять у душі
мажорно-лункі струни.

Тому й дроти — у безвість: гудь!... і — гудь!..
А хижий вітер — снігом: меть!... і — меть!..
Спочинь, мій степе, зимоньку от-тут,
Весна ж ще принесе тобі новий намет.

Київ, 5.12.125. Друк. „Зоря” ч. 13-1926
м. Січеслав

СТЕПОВА ДАЛІНЬ

Оживає в сутінках весна —
Мерехтіння повні переливи.
І сочить скрізь дзвінко голосна
Пісня — голосним розливом.

Ще в долині білий сніг плющить
Та гора вже димом курить.
І лише, коли-там не-коли
Вигляне ще день якийсь похмуро.

Але синя степова далінь,
Смокче жадібно весняні соки . . .
Не цьогодня — завтра, з мерехтінь —
Зляже сонце на розлогі боки.

Бо уп'єся солодом весни;
Гай завихрить вихором, як дзвін,
І не спиниш пісень голосних —
Зашумує степова далінь.

І я з сьо рушу навмання,
Щоб разом у вихорі п'яніть.
Принести б лиш красві знання —
Ради краю жити і згоріть . . .

Київ, 23.2.1926.

ПОДИХ ПЕРШИЙ

... Стала ніч уже менша.
Уже ближчає ранок весни;
І березу в зелене скрасив

— Подих перший.

Вода берег цілує:
— Годи!..

А в затоці поставлено верші.
Зніс із дзеркала річки льоди

— Подих перший.

Вагітніє набрякла земля,
Вже ожив безробітній поденщик;
Хлібороб в полі з плугом гуля...
І надією дух окриля...
Це все він —

— Подих перший.

Київ, 4.3.1926 Друк. „Глобус” 5-1926
Київ.

СЛУХАЙ БРАТЕ...

Галичанинові.

Слухай, брате!.. Пісню вже почато.
Чуєш голос у широкім полі?
Там мелодій радісних багато,
Бо то — пісня і про волю й волі.

Відчиняй же полове віконце
І виходь в широке поле ніччю...
(Розпустило гриву нічне сонце),
А тим часом — інших я покличу.

Слухай, брате!.. Як лунає пісня!..
І нема сумного в їй квиління.
Еж, братухо!.. Ти ж про це вже знаєш,
Що минула вже доба осіння.

В нас — весна: чарівна пісня ллєся,
Хоч бувають перебої вітру...
(І дубовий гай в негоду гнеся),
Та рука мозольна все це витре.

Тож виходь до нас, братухо, ніччю,
Відчиняй своє вікно сміліше.
Ти тут вчуєш пісню ще ніжнішу...
Ну ж іди!.. Я й інших ще покличу.

Київ, 9.1.1926.

Друк. „Зоря” ч. 14-1926.
м. Січеслав

НИВАМ

Коли вечір зажмурює очі,
Вітру нотки останні ловлю.
Почуваю, що близиться й хоче,
Щось таке, невідоме, у ночах —
Вкоротити молодість мою.

Мимоволі — на думці телята:
Ніби вчора ще пас у гаях.
А цьогодня... Ох, доленько клята:
Моє серце в два шмати розтяте —
Я до міста прилип, як реп'ях!

А бувало колись — слухав пісню
Золотого колосся із нив.
І глядів, як зненацька нависне,
В небі хмарка і землю оббризне...
Ех!... телят я тоді ще гонив.

А тепер я уріс у заводи,
У залізний, пронизливий глум.
І хоч п'ю я знання чисту воду,
Та — більш мрію про вільну природу —
Ви, нивки, наганяєте дум.

Ждіть же, ниви. Не цьогодня — завтра,
Я до вас поверну таки знов.
І знання я поставлю на варту...
Ну, а далі — без зайвого жарту —
Доручу вам, колоссе, любов!...

Київ, 25.3.1926.

СЕРЦЕМ ЧУЄМО ВЕСНУ

Так! Весна...
Вже чути передзвони.
І в обіймах далеч понесло.
Степ грудасто випинає гони...
Гей, у ґрунт вженімо чересло!

Сиру землю в чорні скиби скраєм, —
„Сакк” новий у ґрунті — аж дзвенить.
Борозну ведім з кінця до краю,
Освятім на віки оцю мить!

Ще живе в серях бо нам минуле,
Ніби спогад зо страшного сну...
Два вінки нас боляче так гнули —
Та — вже серцем чуємо весну.

Тож ходімо дружно степом рано
Не жахаймось втоми — ні на мить!
Бій з життям лиш виведе з туману,
Щоб в майбутнім не стогнать, а жить.

Так!... Весна...
Вже чути передзвони.
І в обіймах далеч понесло.
Перед нами ще в тумані гони,
Але ріже ґрунт нам чересло.

Київ, 24.3.1926.

ВЕЧІРОВА ГАТЬ

Полоскались у сутінях дзвони,
Гнались, бігли, щоб день наздогнать.
В хвилях пісні купалися гони —
Вечірова наблизіла гать.

Иду обміжком, вже роса паде,
В морі жита — любо сновигать.
Вже прогнала сутінь млосний день —
Тут зустріну вечірову гать.

Хилить голови колоссе до долів
І остання хвиля їми: — кать!..
Перепел втомився й занімів —
Тихо впала вечірова гать.

В прохолоді, в пахощі я вріс,
Денну спеку вже не наздогнать...
Вітер-хвиля ойкнув і поніс —
Понад ланом вечірову гать.

Київ, 7.3.1926.

У ПЛАВНЯХ

Вже у плавнях трави ожили,
Чути вітру молодого подих;
Білі квіти маку розквіли —
У весняних, у прозорих водах.
Білі квітки маку розквіли...

Вітер хвилю свіжо-молоду
І солодку з зеленъ-нив приніс.
У глибінъ зглянув водяну
І задумою над плавом звис...
Де лілей блакитних кущик ріс.

Десь на варті раптово норець
Положливо закричав: Кир-кир!...
Сонце сміхом сипле із небес,
З гаю пахне дух бруньок гіркий.
А сміхом сипле сонечко з небес.

Потонуло сонце у воді
І вирує бризками весни.
Я упився винами надій —
Вколо пісні весняно лункі...
Бо я впився винами надій.

Задрімали води в камишах,
Через плавні берегом іду;
В очеретах гаївки шуршать —
Зустрічають весну молоду...
Новим берегом я у життя іду!

Київ, 5.4.1926.

ДО ТЕБЕ В ДАЛИНУ

Степ і степ...

Немов ріка широка.

І не видно вдалині хатів.

Тільки небо і трава висока —

Ручасм дзвенить пташиний спів.

Мої думи, що не день тікають

І тепер до тебе в долину:

Вітер вільний в трави обмотав би,

В пелюшки ти, степ, мене б вгорнув.

Степ і степ...

За обрій гони зникли;

Буруном по травах хвиля йде.

Промінь сонця ніч до себе кличе

І соняво жук в траві гуде.

І в цю мить — у вечірову пору, —

Мої думи-птахи линуть в степ...

Бо в посторах моє серце хворе,

Ожило б до боротьби і ще.

Степ і степ...

І даль без звука кличе:

В степу дуж солодкий полинів.

Та сухоти злісно в грудях хничуть...

Ех, не будь, мабуть, в степу мені!

Але жити, жити я ще хочу,

Мандрувати в зореспадну млінь.

Любо ж як, як лагідно лоскоче

Сонце й кличе до життя й горінь.

Київ, 6.4.1926.

Г Е Й, У Д У Ш І

З гаряче часового льоту
Студений літ зими ущух.
І з неба впали краплі поту —
Весняно теплого дощу.

Немов би килим, у повітрі,
Химерно стелються хмарки,
Але з під хмарок, мов новітній —
Глядить злотавий день, шпаркий.

І сміхи сонця в морі грають,
А берег лащать промені.
І, мов би срібний дзвін, лунають
Над човном радісні пісні.

У даль лечу, згинаю весла;
Зелено-срібна водна путь.
І у душі вже крига скресла —
Вже водограї щастя б'ють.

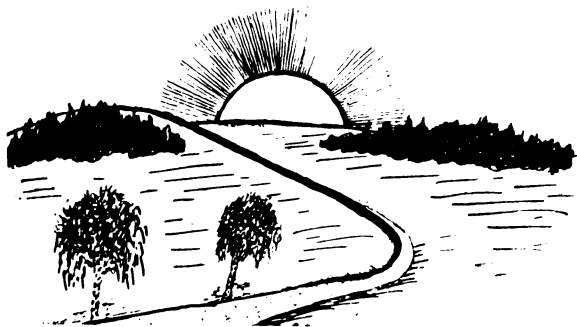
Гей, у душі вже крига скресла,
Довкола ж синіє далінь.
Тож: не втечеш од мене, весно, —
Зазнаю й я твоїх тремтінь.

З гаряче часового льоту,
Студений літ зими ущух.
Весняно теплого дощу —
Краплини падають, як поту.

Київ, 7.4.1926.

У ЛІСІ

Дзвін не гуде із села тут.
Ліс бо — густий, всюди тінь.
Сосни дрімають кудлаті:
Чешучи лапку об лапку
Дзвонять у тиші:
— Дінь-дінь — ді-і-іііінь!
Пісню їх чують простори,
Сонно гнучися в дугу;
Озеро сяє, мов море,
Груди здіймаючи вгору,
Сиплючи шепіт в кугу.
День заховався ж у тінь —
Сосни ж дзвенять:
— Дінь-дінь — ді-і-іііінь!
Враз ожили за горами
Громи, мов сотні конів.
Ліс завертіло вітрами —
Мчалися бурі ланами...
Згодом —
вже дощ шепотів.
Вмить розтопилася тінь —
Сосни ж — дзвенять —:
— Дінь-дінь — ді-і-іііінь!
Київ, 20.4.1926.

Сад в квіту, леваду,
любу ниву . . .
И соловейка пісні у саду.
Все зустріну,
і погладжу гриву
Лисаку . . .
В село ж бо я їду.

Шум міський і гамір од трамваїв
Не дістануть більше вже до вух.
Та за те — сільських уздрю горланів,
Що за шапку —
їм усім лопух.

Любі хлопці, любо з їм в купі,
Бо й у їх є добрі думки;
Бо й вони у літку, як у гуті —
Потом скроплюють свої нивки.

Їм так саме, є своя надія
На життя. Але не лічать днів.
Ну, то й голі плечі в сонці гріють
І брилі готують з лопуцьків.

Сад, леваду й люблю ниву — знаю,
Покохав я ще з малечих днів.
Та не менше над усе кохаю —
Балакучих, жвавих горланів.

Київ, 17.5.1926.

НА ЛУЦІ

Сонце стеле золоту рогіжку,
А підмурки — п'яні ще у тінях.
Посльозили роси у саду доріжку
І звохчили запашність у сіні.

Я на луку вийшов із косою . . .
Ну та й день же має бути коханий!
Сонце срібним променем-ногою
Хмари за гаї забгало.

Задзвеніли косами у луках
І закахкали мантачки-кряки...
Перекинув миску хтось у небі,
Обілляв нас золотом.

От так-то!

Простеливши сонце рогожину
І само у лоскоті дримало.
Під косою падала ожина
Та далеко бабаки сюрчали.

Київ, 18.5.1926. Друк. „Зоря” № ? 1927
м. Січеслав

Д Е Н Ї

Заблись світанок —
В шаркоті прокинувся,
Ладнає зброю
виступить готов.
В гарячий, дальній шлях
Засмажено полинув
І тільки чохи ніг,
та — дзвенькоти підков.

Дивно розхристаний,
Обсмалений вітрами,
Так рано рушив
Десь у мандри день.
І шарпас,
й кує —
Усіх в крицеві лави
І в бій веде.

Ой, як же люблю
В дзвенькоті купаться
І слухать чохи ніг.
Та рушу й я за їм,
Лиш треба розігнаться.
А він . . .
Поглян! . . . Поглян! . . .
Як прудко він побіг.

Київ, 25.5.1926.

Ж Н И В А

Ступає ніч за кроком-крок...
І скрізь могилою дихнуло.
Не чуть, щоб стукав молоток
Об косу...

Не гуде й гудок,
Щоб в дзвоні все втонуло,
А простір лук і тиша піль —
Лежать, як після труйних зіль.

Дзвени косо, траву клади,
Неси пісні у далі!
Буди людей, на бій веди,
Нехай не сплять надалі!
І темна ніч, хай родить гріх:
Смерть — ворогу, а нам — лиш сміх.

Дзвенить понурено коса,
Скрізь чути — плаче пісня:
На рідний лан, наші жнива,
Нове нам лихо насува —
Йде вража жниця-гістя.
Косо моя!.. Чому мовчим?..
Чому ти ворога не вчиш?!.

Ступає ніч за кроком-крок...
Могилою все дише...
І хоч мовчить ще молоток —
Об косу...
Не гуде гудок —
Він вирока вже пише!..

Київ, 8.6.1926.

Мих. Шульзі-Шульженкові.

Київ, 17.2.1926.

Друк. „Селянська Правда”
1.1.1927, Умань.

ЯК ВСТАНУТЬ ХВИЛІ

Крицеву міць в руках затисну
І дзвін лункий розсиплю в даль.
Зачує Черемош, Сян, Прут і Висла —
Їх води пройме жаль.
І лиш тоді, як встануть хвилі,
І берег вкриють води щирьт.
Останній тиск розб'є засиллє —
Настане кату смерть!
Нехай же крешуть вихрі, бурі,
Нехай дзвенять довкіл громи.
Ми ж — піднесімо лица хмурі —
Ще раз натиснім всі грудьми!
Київ, 1.6.1926.

СПОВІДЬ ХЛІБОРОБА

Уже ломить старість мої кості,
І не гріє сонце, як колись.
Промайнула молодість, як гостя —
Бійні сльози росами злились.

Але рало ще в руках тримаю
І вздовж ниви борозну веду.
В голові ж непереможну маю
Думку, що вже швидко упаду.

Потривати б ще, хоч через гони
І онукам рало передать.
Тепер сонце зорями фургонить
І на зміну юну веде рать.

І на сонці тепло стає й легко,
Хоч немало лиха я зазнав;
Хоч життя моє у праці смеркло
Та — окунам шлях таки проклав.

І, хоч ломить старість мої кості,
І не гріє сонце, як давніш...
Літа мої, дорогі ви гості!..
Смерте моя, якщо хочеш — ріж!..

Але доки ти нагостриш косу,
Мене схочеш кликнути на герць...
Я жену тебе простоволосу —
Бо природи і життя — я жрець.

Київ, 10.6.1926.

ПРОЩАЙТЕ СТЕПИ

Потяг миттю у даль покотився
Огортаючи димом верби.
Я в тобі, рідний степе, вродився
І тобою ніколи не гербав.

Гей, цьогодня замчить мене потяг
У далекі, крицеві міста.
Та забути тебе, степе, годі —
Що хвилини згадаю і там.

Що хвилини твій простір в уяві,
А ві-сні — твоя далеч і шир...
Чи ж візьму ще на вила отави?...
Чи зв'яжу на снопові гузир?

Чи овієш мене вітровиннєм
І солодкими росами піль?
Простелилась жовтавість осіння —
Моє серце огортує біль.

Ну ж, прощайте, степи з ковилями,
І блакитнеє небо вгорі!..
Не обвіять мене вам вітрами,
Моя доля — над горном горіть.

Швидче ж потяг!.. Колеса — крутіться!
Привітайте крицеві міста...
Степу ж мій, і вебро — не журіться —
Надішлю вам із міста листа.

Київ, 11.6.1926.

НОКТУРН

Одквітає молодість, як рожа, *
Обсипає роки — пелюстки.
На колишнього тепер я не похожий
І не ті вже в голові думки.

Десь широким шляхом подалися:
Безтурботність, юність і жага.
(Край дороги явором схиливсь я) —
От така ця молодість, така.

Роки, роки!.. Молодість і юність!..
Квіти, квіти!.. Бліді пелюстки!..
Дні весни оживлять вас, обнять, —
Я ж таким...

не буду вже таким!

Не в затишку зріли мої роки —
Мусив рано виступати в бій!..
Та ж які, вгадать могли, пророки,
Що десь зляжу, мо в землі чужій?

Вже одквітла молодість, як рожа
І поблідли роки — пелюстки.
Вп'ятдесят стою на роздорожжах —
Під ногами — мостичок хисткий.

Ну і що, що нам залишилося діяти,
Де старечу голову схилить?..
Одгуляли ми свою неділю...
Не вернуть: щасну й нещасну мить.

Київ, 15.6.1926. — Буенос Айрес, 21.3.1954.

* Не троянда, а „мальва” з лат.

У К У З Н І

(Гуртовий чит)

Напружені м'язи і молот в руках,
А горен іскрить і палає.
Ковадло зрідгає — хапа його жак —
І дзвінко в повітрі лунає.

Раз-по-раз по криці
Стук молотом, стук:

В кузні з ранку куриці сміх —
Шепче в горен дутень-міх.
По залізу без натуг —
Рівно плаває терпуг.

З під молота сміхи летять у далінь,
Дзвенять і розгонять утому.
Досягнуть аж степу і зелени гін, —
А їм — наздогін нові знову.

Раз-по-раз по криці
Стук молота, стук:

В кузні з ранку криці сміх —
Вогнем дише горен, міх.
І частує без натуг
По залізу молот-друг.

Як хвиля морська, як повінь весни,
Так дзвони штурмують без втоми:
І південь, і північ, і захід, і схід,
Розтоплюють в горні залізо, граніт —
І хмари наснажують громом.

Раз-по-раз по криці
Стук молота, стук:

З ранку в кузні криці сміх,
не вгаває дути міх...
Бий міцніш новий Коваль —
Хай дзвенить крицевий жаль!

с. Махнівка, 17.6.1926.

МІРІОРАМА

Нехай ранки квітуть, як мімози;
Шлях закурить хтось пилом жалю.
Та в душі моїй іскріють грози —
Я змагаю, живу і горю.

Знаю добре: не буду Гігесм,
Не мені носить славне імня;
Я не буду також і Енеесм,
Як не буде і Троя моя.

Але голову — ні! я не схилю!..
За край рідний ще стану у бій;
І гукатиму, навіть, знесилий:
— Дайте волю країні моїй!..

Дайте волю і зможете бачить,
Як завітне знедолений Край...
Як воскресне той люд, що вік плаче —
Замість лиха — засяє нам рай!..

Тоді гай, що вже вечір засинить,
Попрощаю я в росах квітки;
Може й зляжу тоді-вже безсилий,
Може й шабля впаде із руки.

Та тепера — ще в серці горіння...
Шлях хай куріє пилом жалю.
Буйний вітер розносить квиління,
А я — бачте! — горю і жию!

Київ, 3.7.1926.

ДОРОГА В СТЕП

Дорога в степ веде . . . А гей, душа п'яніє!
Як яблуко налявся жнивний день.
Од гаю до села — хліб морем половіє
І рій женців — од ранку тут гуде.

Не треба юности — жита тебе об'юнять,
Старечий сум, гей! — рушить у далінь;
Думки мажором в голові заструнять —
Полинуть зграсю у житню просторінь.

Над шляхом, під вербу, зібралась худобина,
Од сонця загорів, аж оп'янів пастух.
Де гай, — у холодку, — спить кряжем полонина —
Самум-пустун і той навіть ущух.

Хіба ж не радість: в день такий погожий,
Злягать, що-сили, на дзвінку косу!
А в вечір — стиснути в обіймах дівку-рожу
І в пісні радости втопити серця сум.

Дорога в степ веде. А гей, душа п'яніє . . .
Ніби кавун налявся жнивний день.
Од гаю до села — хліб морем половіє —
І зажинкова пісня увесь день тут гуде . . .

Київ, 6.7.1926.

Голубиняць лани, квітнуть маки
І душа моя квітне у них.
Рострелявши проміннями хмарки —
Ляга сонце в квітках запашних.

Гей, ти юне завзяте, одвага,
Витич шлях неподоланий мій! . .
З рук не мусить нам випасти шпага,
Доки серце ще повне надій.

Боротьба — це іграшка кровава,
Впасти можна, як квіт під косу . . .
Не вмирати ж з цього має слава,
Чи родитися, страх, може, й сум.

Тож — квітуй моя юнь в синєранках,
А життє — нехай гудом дуднить.
Не галерник бо я і не бранка —
І зумію змагати і жить.

Голубиняць лани, квітнуть маки,
Повне серце надій золотих . . .
Сонце ніжно цілує вже хмарки —
Стеле промінь в квітках запашних.

Київ, 14.7.1926.

ДЗВЕНИ МОЯ КОСО!

Заплелась просторінь в сині гуди
І п'яніє од соняшних хвиль.
Вітер лащить розтребнуті груди —
Я з косою ступив у ковиль.

Гей, дзвени, моя косо, піснями,
 Бо життя моє — пісня твоя!
 Я родився в степах з ковилями —
 Тож мені й тобі — рідні поля.

Але в місті, де дим із заводу
Закурив височінь і блакить.
При варстаті схилившись зроду —
Побратим наш при праці стоїть.

Важкий молот — ото його зброя;
При ковадлі — життя його й хліб,
Щоб не він — ми б не знались обоє
І дружити удвох не змогли б.

Тебе мнязи крицеві кували,
 Ти зросла під варстатні пісні.
 А тепер несподівано стала —
 Другом волі і пісень мені.

Тож — дзвени, моя косо! Вінками
Хай лягають і трави й жита.
Славослов нашу працю піснями —
Нам бо — золотом сяє мета.

Київ, 15.7.1926. Друк. „Зоря” 4-5, 1927.
м. Січеслав

Ж Н И Ц І

Широке поле колосисте,
В йому ж — терни.
Це древо зла зросло гіллясте,
Хоч-не-хоч — жни.

Лиш руки вкоlesh їм — не зрізати
Його тобі,
Як хочеш жити, а не злизнути —
Жий в боротьбі.

Хай вже дощі змивають голову,
І стан гнучкий;
А бурі з громами, хай пройдуть гонами
У час лихий.

Лиш ти міцними ще раменами
Неси свій серп;
Не будуть кроки ті даремними —
Їх прийме степ.

І тирса вітрами свавільними
Гукне вікам;
Настане воля серцю бідному —
Твоїм думкам.

Здіймися ж, жниці, тоді змучена,
У простір хмар,
В серцях у наших украй змучених —
Роздмухай жар! . .

Київ, 21.7.1926.

КОВАЛЬСЬКА

Мій горен палає,
Аж іскри летять;
Я міх роздуваю
І буду ковать...
Працюю, бідую
Та міць в мене є;
Бідую, муштрую —
Залізо своє...
Я в кузні од рана до ночі стою,
І молотом кращую долю кую...
І гнеся дугою
Залізо і сталь,
Як візьме рукою
Мнязистий коваль...
Скую вісь чи косу,
Загну, закручу;
Опівночі вийду
Недолю скошу...
Я в кузні од рана до ночі стою,
І молотом кращую долю кую...

(З білоруської)

Друк. „Зоря” 1927.
м. Січеслав

ТИРАДА

І в ранках, в синіх вечорах,
І в свіжих росах поля.
Тебе шукав я по гаях,
По долах, горах і ланах —
Весь степ сходив до моря.

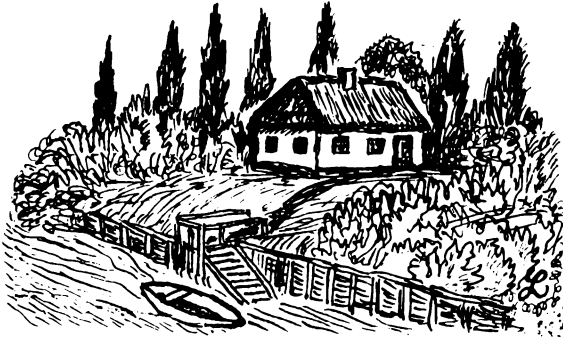
Волошки сині я здивав,
Ромен у житі та кукіль;
Тебе ніде не помічав,
Хоч день мені щораз конав —
Серед широких піль.

Спадало листє золоте
На цвинтарі і вітер гув.
Минуло літо молоде
І пізно вже щукати те,
Що пізно так збагнув.

Погнало даль в зелений гай —
Конем не наздогнати.
А душу ятрить морок піл:
Кроваві маки і кукіль...
Чи кинути шукати?

Ні!.. Ні!.. Нехай громи ревуть,
Чи камінь пада з небозводу!..
Шлях не короткий з темноти,
Крізь терни йдучи до мети —
Шукаймо знову броду!..

Київ, 19.7.1926.

СЕЛЯНКА

Я нікого ще так не любив,
Як чорняву засмаглу селянку;
Вечорами за єю нудивсь
І радів — зустрічавши щоранку.

Така тиха і мила, як квіт:
Що не слово — небес благодать;
Очі — ясніє сонце (зеніт!) —
Душу б дідьку за єї міг дати.

I.

Патлаті верби похилились
Над ставом кучері купать.
А в полі — нивами стелилась —
Пливла пахуча липня гать.

Благають допомоги в вітру
Старі крилаті вітряки.
І тихо стелють у повітрі
Медовий пахоц соняжи.

Підбилося сонце геть до півдня,
Затих у гаї листя шум.
Та праця в спеку, праця літня
Розколихала мури дум.

II

Моя селянко, любий квіте!
Тебе в селі тепер нема.
На те і є гарче літо —
Ти тонеш в праці, у жнивах.

Сприймаєш душ холодних росів,
Твій пляж — у житі цілий день:
Стерня колюча, а ти — боса
І що не день — в бій серп веде.

А де ж, селянко, моя люба,
Світанок твій і ясна мить?..
За тебе мучить мене дума
І серце од думок болить.

В роботі завше твій світанок...
Тебе, як непманку... Ай — й —я!..
Ні співи, ні гульня, ні танок
В житті ніколи не сп'янять.

З серпом щодня — колючі гони,
Це — твій страждений битий шлях.
Твоє життя десь вітрогоном
З гусьми майнуло по полях.

А далі: праця, роси, холод
І ніч недоспана твоя;
Нераз підтягне кишки голод,
Кохана страднице моя!

III.

Моя селянко, любий квіте!..
Тебе в селі тепер нема.
А що, як пройде спека, літо,
Що принесе тобі зима?..

Холодна хата, сніг у вікнах,
На гребні — кужіль і блискун;
Черствого хліба тепла грінка —
І вітер у шибках пустун.

І знов: ні дня, а ні світанку;
Про тихий спокій — не гадай!
Рожевий квіт, моя селянко —
Цьому вже не далеко край!

Бо вже дзвенять досвітні зорі!
І сонце зійде — рожі квіт!..
Тоді в серпанковій прозорі
Впаде твоя недоля й гніт.

Ти вільна кинеш гасло волі,
Через краї — усім містам...
Назавше збувши серця болів —
Збудуєм власний ВОЛІ ХРАМ!..

Готуйсь, зоре моя кохана,
Щоб у бою могла й ти стать!
Тоді лише загоїм рани,
Як ворога всі будем гнать.

.....

Я нікого ще так не любив,
Як смішливу, а горду селянку...
Що не барвить ніколи губів —
І йде в бій із серпами що ранку

Це вона — матір війська й народу,
Це вона — нам сестра і босць...
Це вона не дає зникти роду —
Їй — хвала наша й срібний вінець;

Київ, 24.7.1926 — Нью-Йорк, 3.10.1969.

В У Л И Ц Я М И М І С Т А

Булицями стогне вітер,
А в парканах тенетиться сум.
Місто засинає без дум —
Тільки вулицями вітер,
Тільки вулицями дужий.

Стогне, жалібно плаче:
Буревій ходить по місту.
У сутінках — світці намистом...
Буревій стогне, плаче,
Звіром скаче...

Падають сльози-краплі, .
Сумом хмари нависли.
Серце моє давить щос, тисне...
А в ривах — уже краплі...
Немов сльози ув очах зависли.

На розі сумно хтось квилить.
Буревій регоче і слуха,
Що на розі хтось глухо,
Під стовпом стоячи, квилить:
Болить серце — в очах йому сухо...
Київ, 28.7.1926

ГОЙДАЄ ВІТРОМ ЛІС

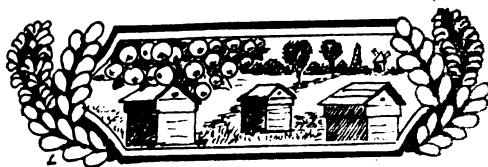
Волошки синіли, лататтє жовталіло,
І одуд десь „ду-ду!“ на дубові гукав.
Та сонце цуцням так лацилося сміло
І дзвонами пісень і сад, і гай лунав.

Минув весняний шум, затихла пісня вколо,
Лиш виграє вітрець по простору ланів.
І чути журний крик журавликів у полі —
Летять в далеку путь, щоб сніг тут не замів.

Гойдає вітром ліс, колише, щоб заснули
На зиму сосни і старі дуби . . .
А поле в золотінь вже осінь обгорнула,
Немов би каже: „Спи, кохане, спи!“

На струнах у душі сумний мотив мінорить,
І серце спокою зажити так волить.
Та це — на час, а час усе підкорить . . .
А ми ж — ще молоді . . .
І нам — горіть і жить!

Маньківка, Уман. округи
19.10.1926

ТА ДОКИ...

Вже по осінньому одягнені тополі
Промову листям тріпотять вітрам.
І замовка дзвін кіс, серпів у полі,
І не голубить сонце в луці трав.

Зодігшися дуби в осяйні злотошати,
Посвистують, неначе чапарі.
А дні кудись летять, а де — хіба їх знати?
Лишаючи позад в задумі вечорі.

Оголені лани дрімають вечоріннєм,
Та інколи вітрець почеше їм чоло.
Останні теплі дні в захмаренні осіннім
У бурях і вітрах над нами пронесло.

А там — знов молодінь...

За зиму — даль зелена,
І знову заярить цьогодня жовтий лан.
Та доки — напились поля пісень шалених
І спочивать лягли, як збробзмаг титан.

Київ, 6.8.1926

І ОСЬ ТАК...

І ось так, усе неначе просто:
Обрій, гай, тут став, млини й село.
І погнався явір в високості —
Двацять п'ять мені, — як не було.

Зеленаві луки, мов панелі,
І далека зваблива блакить.
А життя — шляхи в майбутнє стеле —
Верховіттями дубів шумить.

Ще неначе вчора йшов по полю:
У селі по рілях завше ник...
А тепер — так радісно до болю —
Я вже чиний міста робітник.

Знаю... знаю... Не спинити росту!..
Та на думці — ріднєє село.
Непотімно дні текли так просто —
Двацять п'ять — назавше прогуло.

І зостало — йти у сині далі,
Торувати у майбутнє шлях.
Та читати долі писані скрижалі,
Що зависли у незнаних днях.

Звенигородка,
2.11.1926

У саду упала дзвоном осінь
(Жовте листє — стиглости печать).
Ну ж, ходімо, сестро моя, босі
Жовтий розум року зустрічать.

Перед нами не легка дорога —
Простір криє сизава блакить —
Не журбуй, що босі у нас ноги,
Наші душі — болю — не сп'янять.

Ти хоч жінка, квітку мов красолі,
Буревій не зможе сколихнути:
Ні Сибір, ні тюрми — ба!.. до волі
Не заступлять нам тернистий путь.

І хоч впала жовтостигла осінь,
Це, — як сивість, — стиглости печать!
Трудний шлях зазнають ноги босі,
Але мусим боротьбу почать.

Мо пощастить скінчить переможно,
Отоді й спочинемо в краю.
А поки — вклякнімо ми побожно
Й починаймо путь важку свою.

Тальне, Уманщина,
9.11.1926

МОРСЬКІ ШЛЯХИ

Безмірний шлях.

Незлічні грізні гони.
Десь в очеретах заплелись вітри.
Вогненим жаром осені корони
Сідає сонце на вершку гори.

Спадає ніч.
У синявім просторі
Хтось сквалпно сіє
зоресайний мак.
Селюк вчорашній я...
Тепер — моряк на морі,
На швидкохіднім катері „Маяк”.

Я бережу простори наші рідні,
Щоб кат не квапивсь лапу простягти.
Морські шляхи бо не завжди догідні,
Але й вони ведуть нас до мети.

Стаю на поклад —
варту відбуваю.
Нехай гримить навколо гураган.
Життя моє — я краю прирікаю —
Нам не страшний новітній
Чингіз — Хан!..

Умань, 11.11.1926

В ТУМАНІ ДЕНЬ...

В тумані день. Зляга на землю вечір.
Ой, це ж не ті, ясні у літку дні!
Од їх — лиш слід...

Пісні про їх утечу —
Складати в осени ось випало мені.

**
*

А вже ж, ось-ось,
нахмурено, ягою,
Брудна зима, з лахміттями снігів...
Та рани літа все таки я згою,
Дарма, що степ давно вже одшумів.

**
*

В тумані день...

Похилені берези...
Ой, диво як, що все у даль біжить!
Цьогодня креслим —
дій наступних тези,
Щоб завтра...
будувати
й жить!

Київ, 24.11.1926 Друк. жур. „Всесвіт” 33-1927
м. Харків.

ДЗВОНІМО ДЗВОНОМ! . .

Мажорить сніг наміткою у полі,
І вечорі тепер такі тихі, ясні.
І вже щодня, як вечоріє — в школі —
Дзвенять бадьоро радісні пісні.

Минув бо час, коли дзвеніла зброя . . .
Гей, не здогнать його прудким конем!
Тож славмо час, піснями — усім хором —
Ми всі щасливі,
хто в майбутнє йдем.

Отож, бушуй . . . бушуй на дворі вітер,
В снігах дзвени морозно синя даль.
Полярний лід ми кроками розітрем,
Бо ми не знаєм, що —
на світі жаль.

Байдуже нам, ми ринемо в майбутнє,
Нехай синіє невідома путь . . .
Гей, зелен-сосни гнуться нам привітно . . .
Ми світло несемо в Тайгу.

Не застрахають молодість морози.
Ми вже не ті, що грілись в пелюшках.
Нам випало пройти і бурі й грози
І змірять шлях в несходжених ланах.

І ми тепер, коли вже сніг у полі,
Як вечорі такі кохані та ясні:
(Чи в полі літом, чи зиму — вечір в школі)
Дзвонімо дзвоном радісні пісні!

м. Бар на Поділлі,
5.12.1926

СУХОВЕРХІ ЛИПИ...

Суховерхі липи...

Не шумить алея,
І прикутався вечір тишою в саду.
Прошамтіла осінь, а слідом за ёю...
На деревах вітер листя все обдув.

Після днів у блиску...
(сонячної зливи)

Захололи хмари, день якось загус.
А далекий обрій кучерями хилить
І в торбину, ніби,
вечір зашморгнувся.

У просторах — дзвони...

Ох, це серце знає:
Невідомий шлях ще спереду лежить.
Гей, друже мій, серце!..

Хто нас залякає?

Юні ж ми з тобою...

І — ще жить нам, жить!
Нам, — хоч шлях шалений, —
Обриви та кручі.

Не хилімось, серце, не корімсь думкам.
Прийде час і згинуть
всі кроваві тучі...

Тож —

глузливо вторьмо кроками вікам!
Нужмо, нужмо, серцю!..

Нумо, любий друже!..
Спутниче, мій юний, думам не корись.
... СухOVERХІ липи...

Сила скель і кручі...
Та од вітру явір —
при шляху схиливсь.

Київ, 9.12.1926

МАРНА НАДІЯ

Дзвени!..

О, пісне молота дзвени!..

Нехай твій дзвін заглушить хуртовину.

В краї далекі я з тобою лину —

Про їх не снів ніхто ще, навіть, сні.

Хвилює кров мені їх не почата юнь,

У снах я бачу їх шовкове лоно.

Зірки, неначе, пасти я гоню,

А сонце все ловлю, неначе, у долоні.

Шумує річка — срібло розсипа,

І місяць чеше променями хвилі.

Розлогий простір даль спіймав —

В зелено степовім привіллі.

Марна надія —

справді — тільки сні!

Я сонний заблудив у полонину.

А ти, мій дзвін,

не глушиш хуртовину,

Лиш без упину —

все дзвениш...

дзвениш!..

Дзвени ж, дзвени

і сон перемагай,

Мо, насамкрай, заглушиш хуртовину.

І аж тоді —

з тобою я полину —

У мій знедолений

і рідний край...

Колосівка, Одещина

25.12.1926

ПОКРУЧИЛИСЬ ЛОЗИ

Покручили́сь лози винограду,
Заплели́сь.
А погляньте: — дужий я і радий —
Юнню впивсь.

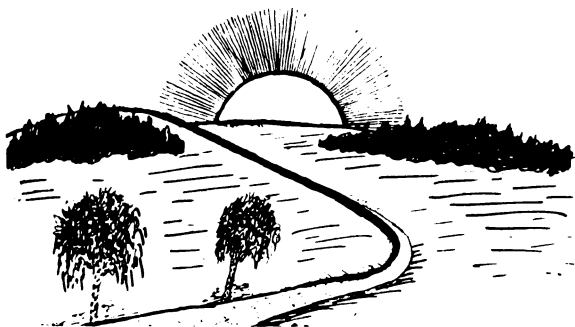
Молодеча грає в мені сила —
Гай шумуй!
Гей, шляхом майбутнього у сині
Я — ле ч у!

Вільний степ, простори, дальні гори —
Широчінь.
Наче вчора в вас я вітрогонив —
В сонці млів.

А тепер лиш лози винограду —
Заплели́сь.
А проте — веселий я і радий —
Юнню впивсь.

Помішна, 28.12.1926

Друк. „Зоря” 9-1927

ГЕЙ, ТИ СТЕП МІЙ! . .

Гей, ти степ мій, розлогий! . .

І обрій.

(Тут ще змалку я з вітрами бивсь).

Пам'ятаю, як зорив я з горбу

На твою далечинь . . .

Це колись.

У химерах усе мені ткалось:

Тільки й марив тоді про міста.

Та далеко ті роки угнались,

Тепер —

хутір в уяві зостав.

Серед дзвону заліза і криці,

Де забарвлені арки квітуть:

Дні життя мені хутора сніться —

Тими днями і я тут живу.

І як північ, у часі спокою —

Чую простори, тирси пісні . . .

А думки — знов до тебе юрбою . . .

А думки . . .

Та — щоніч ти — ві сні.

Але, степ мій (і обрій!) розлогий.

Не чекай . . .

Вже не будь мені там . . .

Щоб прокласти в майбутнє дорогу —

Я життя тепер місту віддам.

Однак, знай, не тому це кажу я,

Що мені ти не люб, не кохан . . .

Ні! . . Не так! . .

Твою силу я чую:

Ти повстав . . .

Чорноземе титан.

Врадіївка, 1.1.1927

Друк. „Зоря” 2-1927

В О Н А . . .

Вечірня гать . . .

Зелена полонина . . .

А там, — за простір, —

синя-синя млінь.

Життє моє вдалінь сплигло невпинно

Без юних зойків,

пристрасних тремтінь.

Давно минули, дні мої дівочі,

І сивина вже косу заплела.

Лиш серце в грудях голосно стукоче

Та радість слізьми очі поняла.

Знов ожили у пісні дні минулі,

Такі кохані, юні та ясні,

Що вже давно у згадках потонули . . .

І груди дзвонять — радісні пісні.

Бо й, справді ж, дні,

що радість тамували

Розтали десь, як вечірова млінь.

І серце юні до країв набрало,

І серце знов огортує горінь.

Вечірня гать . . .

Зелена полонина . . .

Весняних мрій зваблива далина . . .

Зелена юність, що злилась невпинно

В жовтінні осени,

знов ожила —

В О Н А .

Голованівське, 14.1.1927

ЕХ, ТИ ВІТРЕ!..

Ех, ти, вітре!..

Полохливий вітре.

Я з тобою — в гони...

навздогін.

Ти в просторах —

цукром-снігом вітриш

І гудеш... гудеш, —

як дзвін.

У парканах поламаєш ноти

Та й і знову,

знов гудеш:

— Гу-у-у-у!..

Не тобі бо, грузити по болоту,

Твоя доля —

колисать Тайгу.

Обійми й мене, ти, любий вітре.

Натхни силою далеких гін...

Бо я хочу,

Щоб ти — слози витер,

Щоб і я —

дзвенів-лунав,

як дзвін...

Могильна, 9.1.1927

ЯК ВЕЧІР СУКОЮ...

Як вечір сукою кудлатою никнув
І чорний хвіст свій над село повісив;
Замовк десь день,
Його я більш не чув,
Затих і вітерець, гульвіса.

П'яніс ніч...

Ех, нудно на душі!..
Колись ходив я в цю ніч партизанить.
Ходив з кошем у наступ з комишів
І в комуністів бив я із нагана.

Ворожу кров лили з одваги ми...
О, милі як були ті дні бурхливі!..
Не раз до стінки ставляли грудьми
І нас у тій бурхливій зливі.

Та не страшна була ні темна ніч,
Ні обрізан...

Ні та червона згряя...
Росла нам у боях,
дзвінка, як криця міць...
Ми в боротьбі не згинемо —
я з н а ю!..

Нехай же вечір кудлою ника
І чорний хвіст свій над селом розвісить,
Хоч день замовк, а хіть нам не зника
З десяток комунарів ще повісить!..

Київ, 10.11. 1927

ПРИЙШЛА ВЕСНА...

Весна іде.

Змарніли сніжні шати:

Морозних ночів, зорі — лихтарі.

Та в день блакить — розіллято вгорі,

То й ожили, навіть, похмурі хати.

Весна іде!..

Ах, скільки з єю загадок!

Робота: в полі, в хаті, на селі.

На завтра — знов присмний пах рілі,

Як діамантний виблиск —
чорних складок.

Весна іде!..

Нехай же святить працю,

Най ожис похмурий селянин;

Бо ж він чека цих радісних хвилин,

Щоб плуга знов вести на ниви в наступ.

Прийшла весна!..

В повітрі пахне квітом,

І так присмно, радісно до сліз...

Поля мої!..

Я серце вам приніс

І разом з вами хочу молодіти!..

Палать вогнем, життє топить, як крицю,

Наснажить радістю... не днину — кожну мить!

Щоб не втонуть, немов відро в криницю,

Але: — дзвеніть,

палажкотіти й
жить!..

Київ, 13.3.1927

ПЕРЕМІГ МЕНЕ ЗАВОД...

Люблю я вас, колоссе й любий лан,
Це ж ви зростили юну в мені силу.
Але наваживсь я і вас без жалю кинув —
Пішов на гуки, де завод титан.

Простіть мені, прощатись з вами важко:
Я так бо звик до чорної рілі...
В плавбі міняють напрям караблі,
І я змінив, хоч спершу було тяжко.

Тепера звик і любо чуть в руках...
Стискати молот, і кувати крицю;
Кувать нову, в нові колеса спицю,
В нових, незнаних сіялках.

Посію з їх добірне зерно в рілля,
Хай лан завітне, житом забуя.
Тоді скажу: — Робив це все не я —
Робила П Р А Ц Я,
— владарка всесильна!

І, хоч любив я вас, колоссе й любий лан...
Гей!... ще й тепер скучаю і люблю;
Хоч все життя в душі вас не згублю —
Та — переміг мене завод титан.

Київ, 6.3.1927

Друк. „Зоря” - 6 — 1927

РАДУЮСЬ Я, ЗЕМЛЕ...

Сині, сині ранки та лани зелені;
Віхті жмар у небі і дрібні дощі.
І ожив, повіяв понад їми легіть —
Шарудить і будить в березі кущі.

Ніч, як — полонина, місяць...

Гей, як красень,

Вийшов до криниці — вихилить води.
Там позагородом — шум...

А молод ясен —

Вечорами пісню весело дуднить.

Мені під віконцем гніздечко вже звила
Ластівка, так рано, вже й яєчко є.
А мені у грудях — виростає сила,
І зозуля в гаї — щастє м'ні кує.

Весно!.. Юна весно!..

Радуюсь я, земле!..

Любо ж мені слухать молодий твій шум.
Над ставами — верби,
через стави — гребля, —
Дальня то дорога —
моїх юних дум!..

Махнівка, 27.4.1927

ПІД ДЗВОНИ КРИЦІ

Заквітли айстри, бегоня й півоня...

Ах, любо ж як!..

Аж душу пах п'янить!

А дерева, як вечір — віттем дзвонять

І не помітно рани ще вчорашні гоять —

Чого ж ти скиглиш, серце?..

— Ц и т ь!..

Хіба не ми скрашасм дні весінні?..

Чому ж не нам красу весняну пить?

А так, то — так!...

То нащо голосінне?..

Змінімо піснею сумне наше квилінне

Замовкни серце!..

— Ц и т ь!..

І ми так саме мусим квітувати,

І мнязів силу перетворить у кіловат;

Під дзвони криці —

нам пісні співати;

Не знати втоми, для краю працювати —

На власні ноги стать!

Отож, хай квітнуть айстри і півоня,

Хай пах привабний душу нам п'янить.

Віттем дерева сон нехай розгонять:

Про лихо — в бурях дзвонами най дзвонять...

На добрий спокій серце...

— Ц и т ь!..

Київ, 1.5.1927

Друк. „Зоря” 6-1927

м. Січеслав

УКРАЇНСЬКА ЗАСТІЛЬНА

Пили ж ми і їли
И пісень поспівали,
І не спостерегли,
Як темно вже стало.

Вина було вдосталь —
Частунок багатий,
А гості веселі
І радісно в хаті.

Вітай же нам доле,
Щасти господарю:
Неси лихо в поле, —
Все добрее — в хату.

А ми всі побожно, —
Господарів хати, —
Щороку, як можна
Всіх будем вітати.

Тепер же кінчаймо
І дякуймо Богу, (можна-долі)
Що все вже зібрали —
Рушаймо в дорогу.
(можна зам. У лісі й у полі).

Бувайте ж здорові,
Живіте багато,
А ми уже їдем — •
До своєї хати.

З ВЕСНЯНИХ НАСТРОЇВ

Простір... Поле...
Вколо — тиша.
Місяць вийшов погулять.
Квіти пахом дишуть...
дишуть, —
Серце будять, молодять.

В гаї пісня, в гаї дзвони...
Розколихуйсь вітролонь.
В травах гони,
передзвони:
Радість —
стуки в скронь.

Легені — все ширше, ширше:
Смокчуть кисень і живуть.
А плебея рука пише —
Нам нову, незнаму путь.

Простір, ниви...
села чують
Весну. Вийшли в степ гулять;
Квіти пахами чарують —
Серце й душу молодять.

Київ, 3.5.1927

КВІТУТЬ В САДУ

Квітуть в саду конвалії і рожі,
А нам у серці розквіта півонь.
Я весну в ритми трижди перемножу —
Гучніш співай мажорами гармонь!

На клумбі квітнуть ніготки і мнята...
Ну, тож і час!..

Ах, скільки тих пісень!
Життя таке принаadne і багате —
Весна в буянні пахоців несе .

І серце ритмом стукає у скроні.
І живить мій розбурханий мажор.
В новім житті, у буйнозливних гонах
Тону, як ночі тонуть у простор.

Ну, як же не кохать простори й полонини,
Як стерпіти тремтіть під зливом золотим?
В таку ясну добу...

Такої яр-години,
Не бути в двацять шість —
Зелено молодим!..

Київ, 5.5.1927

МАЙТРАВЕНЬ

I

День м'ні на голову митрою
Золото яре надів.
Промені римами, ритмами
В мозок і серце заплів.

Склав на папері в порядкуі:
Ямби, дактиль . . .
і село.

Так, якось, наче загадково,
Карби жбурнув на чоло.

II

Послався май, як бабина ряднина,
А сонце — стрілами ширя.
Тож жуй, смакуй зоряну днину —
Живцю налляє вкрай.

А в липах квіт і злото нектар
І дух приємний, аж пашить.
Ми всі щасливі діти Герта —
Нам квітувати, рости й жить.

III.

Не зайве б нам обнятись з сонцем
З їм і втонуть.
Розлято злото за віконцем . . .
Проміння . . .

В путь.
А там — верба на край дороги
Та далів гук:
Нам треба сонечкові роги —
Узять до рук.

Київ, 6.5.1927

ДЗВЕНИ СЕРЦЕ

Дзвени, серце, весняною піснею,
Нас бо вітер співати навчив.
Ми з тобою тепера не скиснемо,
Але ж іншим — журбу підточи.

Підточи, щоб не крякали жабами,
Щоб не нурились в стуму болот;
Не ховались під білими габами —
В нас нема — ні негід, а ні слот.

В нас весна чепурненька і росяна
Над селом у степу майорить.
Співи серця ми всюди розносимо:
Нам — лиш жить . .

Нам — лиш жить . .

Нам лиш жить і доводить зневіренням,
Що ми в силі щодня ростемо.
Сили, темп нам і рухи розмірені —
Ми у краще майбутнє йдемо.

Дзвени ж, серце, весняною піснею,
Щоб не дарма нас вітер учив.
Ми з тобою у стумі не скиснемо . . .
Але іншим — печаль підточи.

Київ, 10.5.1927

Друк. „Зоря” 7-1927
Січеслав

ІМПРОВІЗАЦІЯ

Трамвайний дзвін, гудіння паротягів
І юну радість непокірних днів.
Я полюбив душею і без змагів —
В світанках ранніх посеред степів.

Колись так боязко ступать було на бруки,
Бо в серці квітли ще степові сни.
Але пройшли злотава зграйні рухи —
Красуні юної, кремезної весни.

З того часу я чую дзвін трамваю
І п'ю пісні із келихів міських.
І з кожним днем все дужче відчуваю —
Цеглина й я, з будов міцних, нових.

З того часу буяє в моїм серці
Свавільна пісня, нестерпуча хіть,
Щоби покликать сміливо до герцю
Життя —

боротись . . .

жити і горіть! . .

Київ, 12.5.1927

Друк. „Зоря” 9-1927
м. Січеслав

КЛЕЧАЛЬНИЙ ВЕЧІР

Ущербився південь. Впала прохолода.
Незвичайний вечір... Клецання врубав.
(Хоч і застаріла, але любя мода) —
І завітчать хату любистку нарвав.

Лепехи нарізав, травиці вкосив;
Нагідки та мняту поклав на віконце.
Змащену долівку — квітами втрисив —
Щиро молитвую заходіві сонця...

А тепер спочину... Зляжу на росу,
В прохолоді серце,
 з радощів заб'ється;
Повний келих щастя в серцеві несу
В ясно-сині далі,
 де життя сміється.

Нехай же сміється...

Хай буя, вірує,
Ясно-сині далі спати полягли.
Зорі повставали, довкілля німує —
Ніч прощають клеткотом у гнізді орли.

хут. Стара Кальчева Друк. „Світання” 3-1968
28.5.1927 Торонто, Канада.

ЛЮБЛЮ Я СТЕПИ

Як келих — буяння наповнили душу,
Солодкої тирси і зілля степи.
Вдоволене серце? .. Спочинь та не спи.
Це мрія чарвіна й сказати я мушу —
Люблю я степи ...

Їх простір розлогий, красні красвиди,
Рунастії ниви ще й сонця снопи.
Вдоволене серце? .. Спочинь, лиш не спи!
Згадай, скільки мало ти кривди й огиди
За любі степи.

Одначе нехай Дніпрельстан кіловати
Струмує простором ...
Тобі ж — лиш співати ...
Будити на бій всіх, полахати сни ...
Він здобристь повітрєм цей простір пісний —
Щоб квітли степи.

Геть нидінне! ..
Зась у стумі нудьгувати! ..
Хай гряка молотте ... Ти, серце, не спи!
І навіть тоді, коли пісню співати'
Нам будуть і тирса, й степи, й кіловати
(Ми будем за це їх лиш більше кохати) —
Ти, серце, — не спи! ..

х. Стар. Кальчева,
31.5.1927

У ЗГУСТКАХ СНІВ...

У згустках снів:

... завод,
... панелі,
... місто.

І так рожевить сяйво угорі.

А душу рве у простір променистий —
До складок чорної і спраглої рілі.

Чому б не так? .. — купатися у сонці,
Цілющі соки пити свіжих зіль.
Настане ж вечір — сісти край віконця
І слухать мову жаб'ячих весіль.

Або: піти просторами між трави,
Заглянуть в глиб золочених криниць ...
Чи то, як стане хліб, що збройна лава —
Загартувать в собі крицеву міць.

Загартувать напружені м'ясива,
Напитись золота — молочних колосків,
А надвечір, як позолота сива —
На серце зляже — степовиння спів.

Тоді ві-сні — знов:

місто і панелі,
І скиби чорної, родючої землі.
І рвуться десь світці, немов шрапнелі:
Завод: ...

простори, степ —
ниви і ліс! ..

4.6.1927

х. Ст. Кальчева.

СТЕПОВИННЄ

I

З поля принесу волошок,
З лісу козуб лепехи.
А з грудей сипну горошок —
Стиглиї сміхи . . .
Розколихуйтеся гони,
З серця хлюпай водограй.
Гримну піснями, як дзвоном —
Через луки в гай.
Як ся схиле день над бором,
Сонце розіллє живець.
В груди пострілами-зором
Викличу на герець.
Щоб опісля груди ввити
У віночки із волошок,
А із серця срібло злити —
Сріблосміх —
дрібний горошок.

2.6.1927

х. Ст. Кальчева, Одещина.

II

Степ пережовую серцем,
вихилю пахощів келих.
В сонця позичу відерцем
бризків і звуків веселих.
Хай задуднять степовиннем
вигуки дзвінкі, як криця,
Хто мені в просторах рівня? . .
Мо, хіба сонце-жарптиця.

3.6.1927

х. Ст. Кальчева, Одещина

III

Хто степовиння пив кумис?..
А, хто гойдався на вітровинні?..
А ну, — лиш спробуй —
 з рівноваги вийди,
То так помчить тебе,
 як сто коліс!

А як колоссеєм сонце тебе вгорне,
Сипне за пазуху, за комір остоків.
Тоді і ти, як сні тих селяків . . .
Ой, будеш —
 чорний, чорний! . .

7.6.1927, х. Ст. Кальчева, Одещина.

IV

Степовинне веселе, як сміх.
А лунке степовинне, як дзвін!..
Ой, ти сонце — у небі горіх, —
Розіллялось над безліччю гін!
І лягло на барвистії тіні,
На пшенишний, золочений плин.
У такому рожевому тлінні —
Я б душою у безмежжі плив.

7.6.1927, х. Ст. Кальчева, Одещина.

ГЕЙ, ТИ ПІСНЕ!..

Гей, ти пісне!..

Серце — аж колише!..

Гей, ти пісне!...

Дзвоном залуни!

З гаю трави пахощами дишуть —

І ковиль по степу золотий.

Гримни, пісне, дзвоном стоголосим,
Щоб аж гай верхів'ям сколихнув!..
Без мети ходжу по буйних росах —
Гіркі соки п'ю із полину.

Гей, як знать!..

Мо доля так судила —

Серед буднів нидіти мені...

Але — ні!..

Ще кінь стисне вудила

І, хоч згину — згину у борні!..

Ще не раз пограюся в шаблюки,
Ще не 'дному голову зітну...
Але, пісне!..

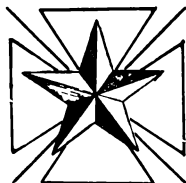
зрадо моя, муко!..

Звуку дай!..

Я в звуках оживу!..

5.6.1927

х. Ст. Кальчева, Одещина.

СТЕПОСПІВ

I

Кидай, кидай сонце золоті персні,
Розливай по степу сясті тумани;
Хай колише стиглі пшениця пісні,
Над зеленобуйним і родючим ланом.

Через тиждень вийдем. І серпи й коса
Перехрестять ниву — з півночі
на південь;
Вдаримо в мантачки, доки ще роса
Зі стебелець свіжих не спаде, не зійде.

Відгомоном дужим ляже спочивать
Вечір, що розколем голосно піснями.
Розливайсь по степу позолото, гать —
Кидай, кидай сонце в пшениці піснями.
9.6. 1927 х. Ст. Кальчева, Одещина.

II

Гей, нехай би плакали десь гони:
поцілунком вітер би сушив.
Мого серця вистуки у скронях —
Водоспад цілющої роси.
Бо я й сам — шеметав вітровинням
і цідив степову з зіль снагу.
З чорнозему міць крицеву вийняв
і бадьорість вигляду набув.
Ну, і гонам, плакати б — не плакать,
пити б, пить — зазору росу.
Швидко вийду я з косою дзвякать —
Степовинню сміхи понесу.
Гей, тоді у росах розходжуся...
Бриліанти кину на горінь.
За життя із сонцем посварюся,
Як розсипле полудневу млінь.
8.6.1927 х. Ст. Кальчева, Одещина

ДРУГОВІ з під КРУТ

Чого сумний?.. Не треба сумувати...
Є каяття, а вороття — не жди.
Тепер залигло в пісні оживати —
Піснями інших кликати до мети.

Ти пам'ятаєш день —
прозорний, ніби шкляний,
І поцілунок сонця в соняшник,
Коли в саду завітли враз каштани,
Коли трояндами чадив квітник?..

Час золотий лишив лиш слід втоми,
По рідній справі — болі та жалі.
Чи будь такому рокові другому,
Як вісімнадцятий наш рік?

Той час утік. А з їм і поривання,
Але ми мусим жити й ще ожить!..
Покинь зневіру, сум, нудьгу, вагання —
Вогонь священний в серці хай горить!

Це злочин наш — тепер сумувати
І марно так розтринькувати час.
Ми мусим ще і ще пісні кресати,
Доки вогонь у серці нам не згас.

Тож і креши... Геї, годі нарікати,
Бо з каяття вже вороття не жди!..
Хто там здола шляхи наші пірвати —
Сміливо йдім до світлої мети!..

Київ, 1927 р.

(з низки „Степоспів”)

Ех ти, привіллє:

— гай, лани і луки;

Мій золотавий плин — мої степи!

Хоча тут місто — завжди в праці руки,

А на душі — це б косу ухопив.

Бо — любо ж як — ступити ранком в роси

І намантачить вухо і косу,

Щоб чути криці дзвін і відголоси,

Що луки в степ і в гай їх понесуть.

Оце б, неначе йшов, і кидав ковилями,

Щоби засипать сонцеспадну муть.

А лише ляже вечір над полями —

Провалля ночі пахами заткнуть.

І лиш тоді лягав би відпочити,

Коли б вже лан, як радісне теля,

Укрившись пахом свіжої копиці, —

Побіг би в гони стриженим гулять.

Ех ти, привіллє:

— гай, лани і луки,

Мій золотавий плин — мої степи! . .

Дарма (я в місті) — завжди в праці руки,

А на душі —

це б косу ухопив! . .

Київ, 19.6.1927

І РОКИ І МІСЯЦІ...

І роки й місяці, мов бистрі, бистрі коні
Біжать і, ніби в прірву, їх змитає вир.
Лиш зір очей в якімсь чуднім полоні —
Намацує гаї і степу жовту шир.

А досить пригадать — десяток років тому:
Скажений вир боїв і розіллятю кров.
Як переможно йшли тамуючи утому,
Як кат од звука трявся і холов.

Палав тоді вогонь у грудях, як у горні
І кожний поступ вихрили вітрі.
А руки в мозолях, і ми — засмаглі, чорні
Горіли разом всі в загравах і вогні.

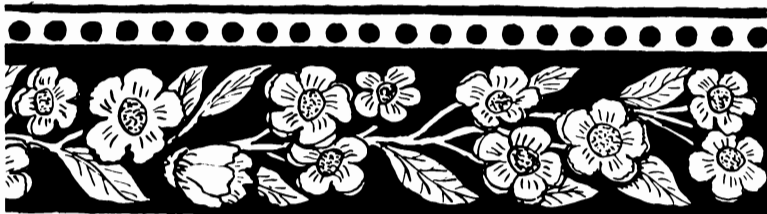
Але вже від тоді минуло досить часу
І шаблі боєві в піхвах уже лежать,
І тихо в голові події давні гаснуть...
Та непомітно дні і роки кудись мчять.

Тепер лиш вечорі осінні, мов криштали
Та квітнуть зорі...

В степу — ковилі...
Гей, міцно ми на власнім ґрунті стали —
В землі своїй,
при плузі — на рілі!

Київ, Голосіїв,
18.10.1927

Друк. „Зоря” 8-1928
м. Січеслав

Бринить уже березонька над лугом
І сонце — колом, ніби ватажок.
А дні, як мак, зарожевіли кругом
І стелють в полі килимами шовк.

Куди не глянь — рожево, все радіє,
А думка — в поле, ген — туди, за гай!
Лиш вітер стиха шепотом повіє
І скаже: „Драстуй!.. Боже помагай!..

Скородь, скородь!..

Озими́на — на диво,
Я знаю — вроді... Буде, буде хліб!..”
І знову думка: — косовиця, жниво,
А там — життя гармонією рілі.

Такі чудні якісь, ці дні весняні,
Бо випар із рілі, як владний ватажок,
Наповнює чарки рідин цілющих, п'янних
І тче у голові прозоросонций шовк.

Київ, 18.12.1928

ХЛІБОРОБИ

I.

Не здрігнеться душа хлібороба,
Коли вдаре над обрієм грім.
Тільки спогад сумний, ніби спроба
З рокотанням паде над усім.

Але в серці завихрять буруни,
Заспіває могутність снаги:
Не пірвати громам звучні струни,
Не страшні нам мотиви туги.

Риєм землю кротоми в майбутнє,
Несучи свою міць в далену;
Ніби ланцем до її прикуті,
Ніби чорт нас сам в пащу глинув.

Та здрігнутись душа хлібороба,
Не здрігнеться!.. Най бухає грім!
Як кроти дістаєм з землі добра —
Всьому людству,
всесвіту —
у сім!..

Київ, Володимировка гора
29.6.1927

II.

Під дзвони кіс і пахи сіна
(Хоча й затомлені горби),
Ми радо тнем, хоча й без зміни...
Трава ж гука:
— Ще й ще роби!..

А там женці, бундючні копи...
Засмаглі лица і горби.
А втома в мнязах...
спочить охота...
Так жита гук:
— Ще й ще роби!..

Дарма!.. Чи потурувать поту?!.
Ми звикли шпортатись в рілі.
В нас тіло з сонць і мнязи з дроту...
Та ж ми —
Титани на землі!

І в нас мета — землю розрити,
Дістати золото й граніт,
Щоб на землі, що потом вмита —
Створить новий —
незнаний світ!

Київ, 13.7.1927

НАД МАЙДАНОМ

Уярмлений Галигині — Посвяжую.

Над майданом сполохані круки,
Ніби хмари, полинули в плавні.
А на серце згляли ще недавні,
І сьогоднішні, чорнії муки.

Галичино моя, краю милий! . .
Краю сліз, нагоїв і наруги!
В тебе повнії груди ще сили
Та і серце — блакитна хоругов.

Чом не спробуєш стати до бою?
Руки зкляклі чому не розправиш? . .
Нащо ввився, мій краю, журбою,
І драма ся надією бавиш?

Скрізь чорніють розвалені хати,
Зголоднілі й оголені діти.
Чи ж то легко матусі вітати
Ніжне сонце й, чи може радіти?

Чи ж то легко ходить попід тинню?
Гей, не легко просить Христа-ради!
Бо скрізь віє там холод осінній
Та роздзявили щелепа ґрати.

Ні, не легко тут все, Галичино! . .
Гей бо, серце од мук заживає!
Люд голодний, нужденний щоднини
Жахним трупом в хатах догниває.

Але іскри вогню ще палають,
Пломеніє у серці надія.
Хай же ворог про це пам'ятає,
Що й над нами ще свіжень повіє.

Ми озброєні в муки й терпіння,
Як титан пірвем ланці наруги;
Наша міць занялася горінням —
Наше серце — провідна хоругов!..

Київ, 12.3.1928

Друк. „Зоря” 5-1928

ВЕЧІРНЯ ІДИЛІЯ

В луках пахне вечорами сіно
(Як цілющий нектар пахи п'ю).
Вийди слухать, люба, неодмінно,
Соловейка пісню у гаю.

Вийди, люба!.. Що за насолода —
Після праці в гаї відпочить!..
Гей, скажи, чи згода, чи не згода,
Гей, признайся, чи серденько ячить?..

Що ж, не йдеш?..

Ще трохи почекаю.

В господарстві мо нема ладу?
Раджу, серце, швидче датись маю
Ув обійми... й я йому впаду.

Київ, 6.7.1927

Завірюхи бо нам уже мало...
Бо ж, чи в стумі нам скніти і гнить?...
Із уламків старого повстало —
Нове, свіже й дзвінке:
— нам лиш жить!..

Та ще й жити з розчиненим серцем,
Пити криці і міді снагу.
З кожним днем іти в новії герці —
Кроком рівним —
нога у ногу!

Київ, 14.12.1926

МІСТО, МІСТО!..

(з низки „Люблю я вас, колоссе”)

На селі, гей вогні, як ті маки,
На селі — п'яний регіт, пісні...
Знаю я — мене згадує мати,
І щоніч — зустрічає вісні.

Матір хтіла б, щоб я верховодив
На селі... Щоб і я загуляв;
Щоб під музику и регіт заводив —
Свою пісню...

Щоб гай аж лунав.

Але, ні! Кинув рідні оселі,
Гуль і регіть, і п'яні пісні.
І на завше позбувся пустелі,
Що могла б кореніти в мені.

І дарма...

Засумована матір
Із поморхлим, пожовклим чолом,
Не тобі неписьменній бо знати,
Як люблю я і місто й село.

І хоч кинув я рідні оселі,
Вечірниці й любовні пісні.
Розлюбить я не можу ті села, —
Де ще люде — вісні!..

Хоч буває там пісня і п'яна,
Повні села бучних вечірниць
(Пахне ладаном, миром, тимяном),
Вірять в дійсність і снів і сонниць.

Таких сел розлюбити не можу —
Ще ростки позростають на пнях...
Місто!.. Місто!.. Це ж ти допоможеш
Моїм селам піти в новий шлях!..

Київ, 22.12.1927

ПІЇТОВІ

Вірю, брате тобі, вірю: думи важкі
Налипають на серце, як глина.
Але серце живе, та ще й пісні які! . .
Як задзвонить, мов те окарино.

Звісно, будні сумні, якщо хмаристі дні,
А ще надто піїтом як стати.
Киньмо думи сумні, киньмо рими нудні,
Киньмо серцю співать заважати.

Не скувать його пісні в римований лад,
А ще важче — узяти на риму.
Тож нехай воно грима, як грізний каскад
І за нас хай співа окарином.

х. Ст. Кальчева, Одещина
6 червня 1927 р.

ДО БРАТА ГАЛИЧАНИНА

Пишу листа і кам'яніє серце:
Чому, мій любий, знову ти замовк?
Адже хоч як най лютував би вовк,
Я за своє до смерти з ним би дерся.

Не можна так, щоб скніти у багні.
Це ти і сам гаразд, братухо, знаєш.
Бо як і я — вогонь у грудях маєш
І сам шкварчиш на вражому вогні.

Ні, ні, братухо! Так вже не годиться!
Ти доцілуй, нарешті, рідний край.
Адже кривця — не Збручова водиця
І сльози братські — не з дощу ручай.

Так далі жить не можна і не треба.
Ми мусим знову долю здобувать.
Або у наступ — досить ласки неба,
Або . . . назавше — в тюрмах догнивать.

Але, хто ж дурень — гнити у хурдизі
І метри з голоду у стумі, як гробак?
В той час, як в їх — товсті пуза і морди сизі
Панни, вино і вигуки — „Віват!” ...

Хай репетують, ляскають зубами...
Нехай шкварчать розпалені вогні!..
Доволі мук, доволі бути рабами —
Ми маєм серце, маєм людський гнів.

Нехай спалахне, ще раз загориться,
І знову підемо в новий кровавий бій...
Наш дружній стиск руки —
 провідна нам зірниця
І поміч у бою...
 — Я осавула твій!..

Київ, 29.6.1928 р.

ОСІННІ ДНІ

В вагонних вікнах . . . Геї, блакить, як скло!
А очі — зорять простір в золотінні.
До ясних днів весни, прощай моє село,
Прощайте ниви в золоті осіннім!

Співає вітер з цокотом коліс —
Нові пісні і розквіту й буяння.
І владно кличе, щоби й я приніс
Своє життя на жертovníк змагання.

Піду ж горіть, розтоплюсь, як чавун,
Хай ливарі формують дивні речі.
І лиш тоді зі співом в серці струн —
Пірну в життя, як в море — новим кечем.

І вже тоді, як простори полів
Покриє знову килим оксамиту,
На владний поклик — жайворонків спів,
На рідний лан, до праці знову вийду.

Блакить у вікнах — розіллєте скло,
І тонуть очі в простори безмежі . . .
Осінні дні . . .

Гаї . . . А там — село —
Все потопа в золоченій одежі . . .

Київ, 18.11.1928 р.

А Ф О Р И З М

Втопився день в пурпурові озера
За краєм хмари — наче срібна гать.
А вдаль погнались розкішні буйні зела
І гай пішов туманом сновигать.

Хто там такий розсіяв квіти-маки
На п'яний жмарами, чорнявий небосхил?
Чиї на скелях грізно виснуть раки
Без тиміям, паощів кадил?

Кому так мило кидать метеором —
У п'яну ніч — фосфоряні вогні?..
Кого це славить степ і вітер хором,
Кому хвалебні гімни і пісні?..

Це вдадна ніч справля своє весілля
(Музика зір і — соловейків спів!);
Мене штурмує радість божевіллям —
Я весь в полоні невблаганних днів.

Тому й гукнути хочу я так лунко,
І в грудях піснею розпалювати жар.
Щоб встало все на гасло моє:
... Струнко!..
І знявся довкола боротьби погар.

Київ, 27.6.1928 р.

ТАНІ КЛЮЧАРОВІЙ

Твои уста, красивые ресницы;
Твоё чело и весь твой милый стан.
Меня прельщают, как райские жарптицы
Я им — предан...

Но отозвись, хотя одним словом...

Хотя полсловом иль жестом...

Аль незаметным головы поклоном,

Что есть в душе —

Я расскажу потом.

.....

Я по тебе душою исстрадался,
Иметь тебя своей — желание свято.
Но, будь добра и не забудь о том,
Чтобы и я на век твоим остался!..

.....

Я певен в тім, що біля себе маєш
Жерців любові кращих в кілько раз,
Лиш не гаразд, голубко, про те знаєш,
— Хто кращий з нас...

Чимало з їх, мов ті орли крилаті:

І рухом, і жестом рай можуть обіцять.

А за це все — чекають дня розплати,

Бо — вміють лиш любов'ю торгувать.

Побережись моя зірнице ясна,
І од таких, як далі одійди.
Побережись, мій квіте ясний,
Позбудьсь біди!..

За це тебе я серцем поцілую,

Лиш згоду дай на „жизнь и бытие”...

Це ж я кажу: життє моє — твоє...

АМІНЬ, нз цім і — АЛИЛУЯ!!!..

Київ, 1928 р.

МЕМЕНТО МОРІ

Не треба скніти . . . Запались
вогнями буднів. Сяй, як зорі! . .
Живи, не кисни й не хились . . .
Але завжди —

Мemento морі!

Як діамант на сонці блис,
блищи і ти. Хвилюйсь, як море.
У барвах днів, щоб заколис
живучи. Та —

Мemento морі!

Мemento морі! — весь свій вік,
та не клени своєї долі.
Бо хто з нас зна, хто нас прирік
живучи, завш: —

Мemento морі! . .

Київ, червень 1934 р.

НУ ТА Й ДНІ!...

Ну та й дні!.. Ех, жити б як чудово!..
Небо — море: простір і глибинь.
Але, серце — нам не дзвонить дзвоном, —
Нам без хліба, хоч лягай та й гинь.

Перед віч — гей! — безконечні гони,
І в позолоту потонула даль.
Хоч штурмують серце пісень дзвони
Та... вгорта його болючий жаль.

Дозрівають дні такі чудові:
Оксамитом осінь на жита,
Але вітер каменем жорновим,
Ніби мливо — думи наміта.

І не радують широкі гони
(При дорозі й дуб в журбі схиливсь),
Бо по хліб ось їду зверх вагонів...
А я ж був господарем колись.

Київ-Вороніж — 1932
(Ідучи на вагоні по хліб, у Вороніжчину)

О, ДАЙ, БОЖЕ, СИЛИ

Де ті гаківниці, що ворога били?
Де звага дідів, що у бій їх вела?
Ростуть в Україні щоразу могили
І вже не впізнати і міста й села.

Погорблені люде, змарнілі, мов, тіні
Ідуть до роботи і стогнуть йдучи.
Ятріють їм рани на змученім тілі,
А кат — кровопивець над їми січить.

Чого тобі, кате? Замало, мо, крові?
Могил, може, мало? . . Чи мало хрестів?
Як мухи ось гинем з твоєї „любови” —
Замок в Україні веселий наш спів.

Доколи ж, доколи ж ганьбу і наругу
Нестимеш народу у нашім краю?!
Шалій же катюго проклятий! . . Ми другу
Запалимо ватру у тихій гаю.

Добудем свячені, як предки робили
І ступим до бою на сході зірниць . . .
О, Боже, дай ласки! О, Боже, дай сили,
Щоб грому здобути з нових гаківниць!

Та грому такого, земля щоб здрігнула,
Щоб пекло відчуло, що помста іде;
Щоб полумням помсти усе обгорнуло
І ворог не міг заховатись ніде! . .

Україна, 3.1.1933

УКРАЇНО, КРАЮ РІДНИЙ, МИЛИЙ!

Україно, краю рідний, милий,
Краю сліз, наруги і биття! . .
Та ж коли діждемося ми днини
Довгожданого щасливого життя!?

Били нас половці і татари,
Поляки і німці й москалі . . .
І завжди вирують у нас чвари
В нашій рідній — несвоїй землі.

Доки ж, браття, кров і сльози лити,
Попускати ворогу, не мстить?
Час уже доконче зрозуміти,
Що без бою — годі щасно жить.

Тож єднаймося всі під прапор рідний —
Уперед звиятно стяг нести!
Лише той дійти до волі гідний,
Хто й у крові йтиме до мети.

Україно, смутку наш і радість . . .
Сонцяїйний і зоряний край! . .
У просторі, в житі — пахи, знадність . . .
Наше пекло — ти, і наш найкращий — рай! . .

Київ, Ш. 1940 р.

ПЕРЕЛІК ЗМІСТУ

Перша Копа	7
Дім Божий	8
Порятунок	9
Тихо дзвенів	10
Снили поля	11
Степовий заспів	12
Чорноземі спочинь	13
Зима	14
Загадка	14
Спочинь мій степе	15
Степова далінь	16
Подих перший	17
Слухай брате	18
Нивам	19
Серцем чуємо весну	20
Вечірова гать	21
У плавнях	22
До тебе в далену	23
Гей, у душі	24
У лісі	25
Сад в квіту	26
На луці	27
День	28
Жнива	29
Киньмо доли	30
Як встануть хвилі	30
Сповідь хлібороба	31
Прощайте степи	32
Ноктурн	33
У кузні	34
Міріорама	36
Дорога в степ	37
Голубиняць лани	38

Дзвени моя косо	39
Жниці	40
Кавальська	41
Тирада	42
Селянка	43
Вулицями міста	46
Гойдає вітром ліс	47
Та доки	48
І ось так	49
У саду упала осінь	50
Морські шляхи	51
В тумані день	52
Дзвонімо дзвоном	53
Суховерхі липи	54
Марна надія	55
Покручились лози	56
Гей, ти степ мій	57
Вона	58
Ех, ти вітре	59
Як вечір сукою	60
Прийшла весна	61
Переміг мене завод	62
Радуюсь я, земле	63
Під дзвони криці	64
Українська застільна	65
З весняних настроїв	66
Квітуть в саду	67
Майтравень	68
Дзвени серце	69
Імпровізація	70
Клечальний вечір	71
Люблю я степи	72
У згустках снів	73
Степовинне	74
Гей, ти пісне	76
Степоспів	77
Другові з під Крут	78

ЦЬОГО Ж АВТОРА

Вийшла з друку сміховина (водевіль) на ТРИ дії під назвою „ПАРХИМОВІ ЛАСОЩІ”

Незабаром виходить у світ друга збірка поезій під назвою „БРАМА ЗОЛОТА”

Готує автор до випуску лицедійство (п'єса) з подій часу нашої революції, під назвою — „АРСЕНАЛ” на 4 дії.

Автор шукає людей Доброї волі, щоб огрошевили випуск збірок оповіданнів:

1. „ДВА КОЛОСКИ” — понад десяток страшних оповіданнів про голод ув Україні 1932-1933 р. коли за два колоски, розстріляли бідну багатородинну жінку.
2. „ЗОЛОТА РИБКА” понад десяток оповідань.
3. „В житах золотавих” оповідання присвячені нашій славній УПА.
4. „Боже благословення”.
5. „Якя гусаками торгував” — збірка гуморесок.
6. „Дивні діла Твої Господи — збірка таємно-знавчих оповіданнів.
7. „ТАЄМНОЗНАВСТВО” — роман дуже глибоко-науковий.
8. „Третя Копя” — третя збірка віршив.

